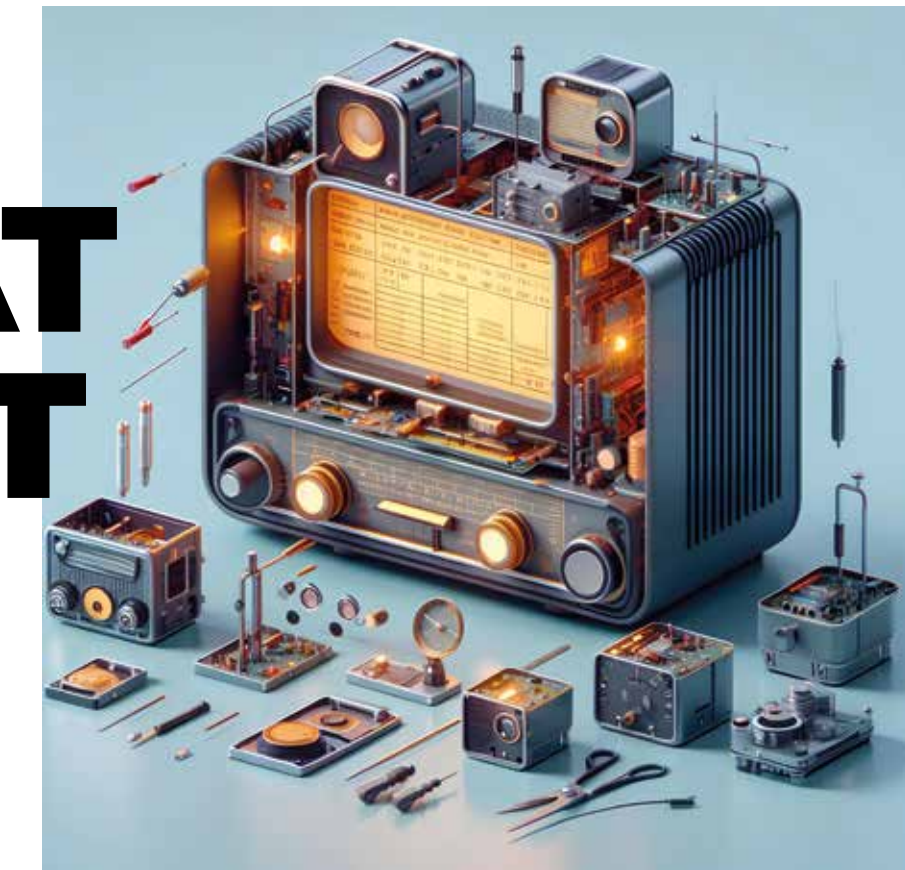

THE GREAT RESET

Nog nooit heeft ons radiolandschap zo op z'n kop gestaan als in 2023. Niet alleen beleefden we een zinderende zomer dankzij de eerste landelijke FM-veiling in twintig jaar, maar ook de meetmethodiek van de luistercijfers ging begin dit jaar over een nieuwe boeg. En toen kwamen er ook nog verkiezingen.

Minister Adriaansens wilde minimaal 73,7 miljoen euro opstrijken met de frequentieveiling, dit werd met 152,8 miljoen ruim het dubbele. Volgens commerciële voorman Paul Römer zijn er miljoenen te veel betaald doordat de veiling te lang bleef doorlopen – het blijft verbazen hoeveel moeite commerciële marktpartijen hebben met daadwerkelijke marktwerking. Bijna liep deze FM-herschikking uit op een bloedbad, omdat ook het Britse Global aasde op twee zenders, maar deze groep trok zich op het laatste moment terug. Zo werd de enige echte verrassing Radio4all: een nieuw platform voor programmamakers, waar Giel Beelen en Prem Radhakishun hun eerste

Beeld: Studio Uzai

stempels op drukten. De verwachte nieuwkomer JOE verspeelde de eerste goodwill door verstoppertje te spelen over de zendernaam en daarna op z'n Talpa's dj's weg te snaaien bij, tja, Talpa. Bij grote zus Qmusic leek de lift naar boven tot september net zo te haperen als de gevreesde discolift in het pand, maar de monteur lijkt inmiddels geweest.

Rommelig

De radiogroep van John de Mol haalde het maximale uit de veiling, afgezien van het slechtere FM-pakket voor Radio 10. Om mee te mogen doen, moest Talpa één radiozender afstoten – aan de Bergweg zullen ze er geen traan om laten eindelijk van zorgkind Veronica af te zijn. Dat vormt nu het beteueterde boegbeeld van Mediahuis Radio. De wildplakzuilen hangen nog vol met Rob Stenders en Sander Lantinga, terwijl die allang niet meer te horen zijn.

Veronica scoort sinds september stukken slechter dan zusterzender 100% NL (nu met mildere muziekclausule) en het telkens paniekerig omgooien van de programmering helpt niet. Ook SLAM! (alleen nog regionaal op FM) en Sublime (FM kwijt) sneden noodgedwongen in hun programmering. Maar luisteraars willen vastigheid. Bij Talpa zit Sky Radio sinds de radioreboot in de lift dankzij het ongewijzigde FM-pakket. Zo vond ook Radio 538 de weg omhoog na een rommelige eerste helft. Weifelende Wietze maakte plaats voor Trefzekere Tim en de eeuwige Evers-zwijnen. En na het *kaltstellen* van Coen en Sander werden simpelweg de blokken van Mark Labrand en Lindo Duvall verlengd.

Racekoorts

KINK, aanstichter van de veiling, greep jammerlijk naast een landelijke FM-kavel. BNR wist met moeite de nieuwsstek te behouden, maar moest

Beeld: Eerste Kamer

daardoor wel in eigen vlees snijden in dit zilveren jubileumjaar. En beide zenders hadden al niet zo'n fantastisch 2023, want hun marktaandeelen kelderden bij de invoering van het nieuwe luisteronderzoek. Met geluidsherkenning in plaats van dagboekjes zag het radiolandschap er ineens anders uit; ook weegt de achtergrond van de panelleden sterker mee. Veel zenders werden nu eindelijk zichtbaar (het aantal gemeten stations nadert de honderd), niet in de laatste plaats Grand Prix Radio. Dat Olav Mol-vehikeltje scoorde absurde marktaandeelen in Formule 1-weekends en legde zo ongewild een zwakte van het algoritme bloot: de audiomatching matcht, tja, op audio. Als een radiozender tv-geluid doorgeeft, worden kijkcijfers onderdeel van de luistermeting. Het toevoe-

gen van onhoorbare 'vingerafdrukken' moet herhaling voorkomen.

Radicaal

Bij de NPO-radioafdeling keken ze gemoedelijk naar alle veranderingen. Radio 1 was online het best beluisterd, voor Radio 2 bestond er geen plafond, Radio 4 was sowieso geen radioprobleem meer nu het was omgedoopt tot 'platform' NPO Klassiek, Radio 5 zat nota bene 538 op de hielen en ook het marktaandeel van 3FM lag nog dik boven nul. Het onstuimige radioweer raakte alleen de commerciëlen. Die zouden volgens NPO's Jurre Bosman hierdoor platter moeten programmeren, waardoor verveelde luisteraars op drift konden raken om te landen bij het alweer opnieuw vernieuwde opgefreste herziene opgekalefaterde geresette nu echt nog nieuwer vernieuwde 3FM. Kortom: geen vuiltje aan de lucht. Maar op de slotdag van de FM-veiling viel het kabinet. En sinds 22 november ziet het politieke klimaat er radicaal anders uit. Meerdere kabinetskanshebbers hebben het totaal niet op de NPO en schrappen het liefst één of meer tv-zenders. Maar Nederland is een coalitieland – en wat is er dan een makkelijker compromisje dan, tja, snijden in radio? 2024 belooft voor de publieke radio een minstens zo spannend jaar te worden als 2023 dat was voor de commerciëlen.

Ai, ai

De creatieve mogelijkheden van AI baarden opzien. 3FM liet een chatbot plaatjes aankondigen en plakte dj's in iconische videoclipjes. Qmusic-dj Kai Merckx kluste een AI-zomerhitje in elkaar. NPO Klassiek liet dode componisten herleven. En op *Live 95.5* in Portland (VS) mocht Ashley Elzinga de microfoon overdragen aan haar eigen AI-stemkloon.

De originele Kai Merckx (links) en een van zijn muzikalere AI-klonen. (DPG)

NPO Klassiek onthult waardoor Beethoven zo jong doof werd. (NPO)

BM ONMOGELIJKE TOP 23

	'21-'22	hoofdkanaal	bijzonderheid	gem. ma	'21-'22	verschil
1	1	NPO Radio 2		14,5	13,1	+1,4
2	2	Qmusic		12,0	12,0	
3	3	Radio 10	geveild, verhuisd	10,7	10,2	+0,5
▲	4	6	Sky Radio	8,6	7,9	+0,8
5	5	NPO Radio 1		8,6	8,0	+0,6
▼	6	4	Radio 538	8,0	8,3	-0,3
▲	7	8	NPO Radio 5	6,9	6,4	+0,5
▼	8	7	ORN Radio	6,3	7,8	-1,4
▲	9	10	Radio Veronica	3,3	3,6	-0,3
▲	10	11	100% NL	3,2	3,0	+0,2
▼	11	9	E Power Radio	3,1	4,3	-1,2
▲	12	13	NPO 3FM	2,0	2,2	-0,3
▼	13	12	NPO Klassiek	1,7	2,3	-0,5
14	14	SLAM!	regionaal commercieel (nu)	1,5	1,5	-0,1
▲	15	17	ClassicNL	0,7	0,7	+0,1
★	16	-	JOE	0,7	-	
▼	17	16	BNR Nieuwsradio	0,6	0,7	-0,2
▼	18	15	KINK	0,6	1,0	-0,5
▼	19	18	Sublime	0,5	0,6	-0,1
★	20	-	Qmusic Limburg	0,5	-	
21	19	Radio Decibel	regionaal commercieel	0,2	0,2	
★	22	-	Grand Prix Radio	0,2	-	
★	23	-	Radio 10 Brabant	0,2	-	

Traditioneel vergeleek BM jaar-op-jaar de NLO-maandmetingen van oktober-november tot en met september-oktober. Het vernieuwde NMO-luisteronderzoek is zo fundamenteel anders, dat je de uitkomsten daarvan niet zomaar kunt vergelijken of combineren met die van voorgaande jaren. Voor dit jaaroverzicht heeft BM dat eenmalig tóch gedaan, omdat er zoveel topevenementen in de eindejaarsperiode plaatsvinden. Deze licht-onwetenschappelijke benadering zorgt ervoor dat we ook dit jaar als vanouds stijgers en dalers kunnen aanwijzen. Uit een analyse van de weekcijfers vanaf januari blijkt dat de onzekerheid

Winnaars

- 1 NPO Radio 2 +1,4
- 2 Sky Radio +0,8
- 3 NPO Radio 1 +0,6

Verliezers

- 1 ORN -1,4
- 2 E Power -1,2
- 3 NPO Klassiek -0,5

Hoofdkanalen in 2023 gerapporteerd door NMO/Ipsos-Kantar (13+, 06-24u).

Kolom '22-'23: door BM gewogen gemiddelde van nieuw NMO week 1-46 (2023) en oud NLO week 47-52 (2022).

Kolom '21-'22: marktaandeel oud NLO over november 2021-oktober 2022, zoals eerder gehanteerd in BM407.

Ordeningen en groei/krimp volgens niet-afgeronde gemiddelden.

door deze 'onmogelijke' combinatie van oude en nieuwe luistercijfers per radiozender meevalt: hooguit enkele tienden van procenten.

Plafond

NPO Radio 2 blijft ook dit rare jaar onbetwist de grootste radiozender en groeit aanzienlijk, evenals nieuwszusje Radio 1, dat er nipt meer marktaandeel bij pakt dan boomerbroer Radio 5. Qmusic is aan het plafond geraakt, reden waarom DPG graag een tweede station wilde; JOE scoort 0,7% als

jaargemiddelde, over de periode vanaf 1 september is dat ruim 3%. Bij Talpa doet Radio 10 het op jaarbasis nog één keer verdienstelijk, al lijkt sinds de verhuizing naar een slechtere FM-kavel een daling ingezet. Voor het niet-verhuisde Sky geldt het omgekeerde en ook de val van 538 lijkt, sinds september, gestuit.

Desastreus

KINK en BNR liepen averij op met de nieuwe meetmethodiek. Dé verliezers van dit radiojaar zijn de regionale

groepen ORN (publiek) en E Power (commercieel), die allebei zienderogen afbrokkelen. De verandering van Radio 4 in NPO Klassiek blijkt een desastreuze keuze, erger nog dan wat het dan ook is dat men(no) probeert met de smeulende resten van 3FM. In augustus noteerde die publieke jeugdsoos het minimummarktaandeel van 1,4%. Winnaars dit radiojaar zijn wij als radiokijkers: in één klap kregen we zicht op geïnjekte zenders als Grand Prix Radio en regionale edities van bekende muziekzenders. Nu alleen NPO FunX nog.

Boekencast

Alex Agnew & Andries Beckers – 5 years of Welcome to the AA

'De witte tafel, die we al jaren gebruiken voor de podcast, kochten we ooit voor ons dakterras. Omdat ik geen zin had die terug te brengen, werd het onze officiële podcasttafel. Ik bestelde online een zwart tafelkleed dat nog steeds in perfecte staat verkeert.'

(podcast: Welcome to the AA)

Carrie & Eddie – De Pindakaasmoord

'De wokmoord. (..) De combinatie van een wok met een Chinese kok trok onze aandacht. Hoewel we van lekker eten houden, zijn we zelf geen grootheden in de keuken. We laten het roeren in pannen graag aan een ander over.'

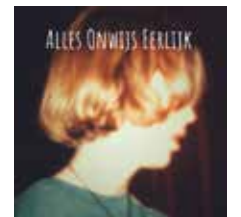
(podcast: Moordzaken)

Ronald Venema – Alles moet echt anders

'Ik ken geen klassieke shit. Nou ja, wel Mozart. En Beethoven. Maar alleen van naam: hun hits ken ik niet. Grappig! Ik zie hierboven dat shit en hits precies dezelfde letters hebben!'

(podcast: Alles Onwijs Eerlijk)

MONDDOOD

Januari

“Ja.”

Staatssecretaris Uslu beantwoordt de Kamervraag van Lucille Werner (CDA) of zij alle commotie herkent rond de jazz-ban bij NPO Klassiek. (Tweede Kamer)

Beeld: Rijksoverheid/
Martijn Beekman

Beeld: EPP

Februari

“Het geeft een leeg gevoel.”

HvA-docent Rob van Burik hoopte dat een Facebook-petitie 's lands laatste minor-opleiding Radio zou redden; 477 handtekeningen bleken onvoldoende. (AT5)

Maart

“Alleen maar om mij monddood te maken.”

Olav Mol is overstuurd omdat Viaplay de Nederlandse FI-radiorechten kocht. (nu.nl)

April

“Het heeft geen meerwaarde.”

Het OM vervolgt oudejaarsvereniging Geitefok niet voor het 'lenen' van de Top 2000-letters – mits ze dit jaar thuisblijven. (Friesch Dagblad)

Mei

“Wie wordt hier nu monddood gemaakt?”

Kattenviller Tinkebell reageert kattig als Radio 1 haar Misha-interview verwijderd wegens aantijgingen tegen een politicus, die ze later moet rectificeren. (X)

Juni

“Dan stop ik direct.”

Frits Spits belooft dat hij vóór 2028 de microfoon aan de wilgen hangt – of eerder, als hij ineens verrassend gaat presenteren. (Volkskrant)

Beeld: NPO

Juli

“Ik werd al om twee uur klaarwakker met de gedachte: waarom?”

Door slaapproblemen twijfelde Jan-Willem Roodbeen net als veel luisteraars over doorgaan met zijn ontbijtprogramma. (Telegraaf)

Augustus

“Een gigantische mislukking.”

Paul Römer vindt dat de veiling het radiolandschap onnodig duur en minder divers heeft gemaakt. (Adformatie)

September

“Ze zijn per direct niet meer te horen.”

Radio 538 bevestigt dat een woedende John de Mol Coen en Sander cancelde vanwege hun flirt met JOE. (AD)

Oktober

“Er is geen respect.”

Tineke de Nooij werd per e-mail gedumt door Radio Veronica, omdat Mediahuis geen € 75 studiohuur wilde betalen. (Story)

Beeld: Omroep MAX/
Rick Nederstigt

November

“Het was voor mij nog helemaal niet klaar.”

Stefan Stasse reageert verslagen op het schrappen van De Staat van Stasse. (ANP)

December

“Er is geen reden om niet gewoon de vijftig te halen. Toch?”

De makers van de 25-jarige Top 2000 hielden geen rekening met deze verkiezingsuitslag. (Het Top 2000 Puzzelboek) ●

Beeld: DPG

Proficiat Sven!

BlazHoffski

dah! tv

HOLLANDS LICHT